

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI, TINERETULUI ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE

ORDIN

pentru aprobarea Ghidului privind organizarea și desfășurarea consultărilor cu copiii de către autoritățile publice centrale și locale, a Ghidului metodologic pentru selectarea și pregătirea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale din autoritățile publice centrale și locale și a Ghidului metodologic pentru raportarea de către autoritățile publice centrale și locale a activităților de consultare cu copiii

Având în vedere:

— prevederile art. II alin. (1) din Legea nr. 295/2024 pentru completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

— Referatul de aprobare nr. 12.773/ANPDCA din 12.05.2025, în temeiul prevederilor art. 14 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 29/2025 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale,

ministrul muncii, familiei, tineretului și solidarității sociale emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Ghidul privind organizarea și desfășurarea consultărilor cu copiii de către autoritățile publice centrale și locale, prevăzut în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Ghidul metodologic pentru selectarea și pregătirea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale din autoritățile publice centrale și locale, prevăzut în anexa nr. 2.

Art. 3. — Se aprobă Ghidul metodologic pentru raportarea de către autoritățile publice centrale și locale a activităților de consultare cu copiii, prevăzut în anexa nr. 3.

Art. 4. — Anexele nr. 1-3 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul muncii, familiei, tineretului și solidarității sociale,
Petre-Florin Manole

București, 7 iulie 2025.
Nr. 1.541.

ANEXA Nr. 1

G H I D

privind organizarea și desfășurarea consultărilor cu copiii de către autoritățile publice centrale și locale

CAPITOLUL I

Scopul și importanța consultării cu copiii

1.1. Introducere

Prezentul ghid stabilește metodologia privind organizarea și desfășurarea consultărilor cu copiii de către Parlament, Administrația Prezidențială, Guvern, consilii județene, precum și de către instituțiile publice aflate în subordinea sau coordonarea acestora și municipiile reședință de județ, denumite în continuare *autorități*.

Ghidul poate fi utilizat, cu titlu de recomandare, și de către autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor care nu sunt reședință de județ, în spiritul promovării participării copiilor la viața comunității.

În relație cu autoritățile publice, dreptul copiilor la participare se concretizează prin consultarea acestora și luarea în considerare a opiniilor lor în toate deciziile și acțiunile care îi privesc. Acest drept contribuie la obținerea unor beneficii pe termen scurt și pe termen lung, precum și la promovarea drepturilor copilului, îmbunătățirea calității vieții copiilor și a serviciilor adresate lor, adaptarea politicilor publice la realitățile trăite de copii, sporirea protecției, dezvoltarea abilităților de comunicare și leadership, asumarea de responsabilități,

participarea activă în comunitate, cultivarea dialogului și învățarea mecanismelor democratice — esențiale pentru formarea unei generații de cetățeni implicați.

Permițându-le copiilor să participe în toate aspectele ce le afectează viața, se pot obține cel puțin următoarele rezultate: copiii vor căpăta siguranță de sine și vor fi capabili să își asume responsabilitatea pentru propria viață, vor fi mai bine protejați împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei alte forme de violență, aceste fenomene ieșind mai ușor la iveală atunci când copiii știu cum să le facă față și au la îndemână mecanismele necesare, societatea democratică va fi întărită, deoarece doar în momentul în care copiii li se arată respect față de propriile opinii vor începe să descopere importanța respectării părerilor altora. În acest fel, ei vor înțelege procesele și valorile democrației, ceea ce va contribui la crearea unei societăți mai tolerante, capabile să lupte împotriva unor fenomene, precum rasismul sau alte forme de discriminare. La nivelul societății în ansamblu, deciziile care se iau sunt mai bune când se au în vedere efectele acestor decizii asupra copiilor.

La ce activități pot participa copiii și de la ce vârstă? Copiii trebuie să aibă posibilitatea de a-și exprima propriile opinii cu privire la toate aspectele care le afectează viața, cum sunt

deciziile care privesc educația, felul în care sunt îngrijiți și crescuți în familie, procedurile în cazul comiterii unor infracțiuni, precum și deciziile ce privesc separarea de familie.

Posibilitatea copiilor de a participa la luarea deciziilor depinde de capacitățile acestora. Capacitatea depinde de vârsta și de maturitatea copilului, dar și de elemente de conjunctură. Pe măsură ce crește, copilul începe să aibă nevoi legate de participare și devine din ce în ce mai capabil să își formeze propriile opinii.

Legislația română recunoaște dreptul copilului de a participa la deciziile care îl privesc, stabilind vârsta minimă de la care consultarea sau acordul copilului cu privire la aceste decizii sunt obligatorii, precum și vârsta de la care copilul poate lua el însuși decizii referitoare la anumite aspecte ale vieții sale.

Dreptul de a fi ascultat îi conferă copilului posibilitatea de a cere și de a primi orice informație pertinentă, de a fi consultat, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea opinia sa, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește.

1.2. Cadrul legal și reglementări relevante

Dreptul copiilor la participare este reglementat printr-un cadru juridic și strategic complex, care cuprinde atât acte normative naționale și internaționale, cât și documente de politică publică la nivel național și european, precum:

— Convenția ONU privind drepturile copilului, ratificată de România prin Legea nr. 18/1990 pentru ratificarea Convenției cu privire la drepturile copilului, republicată, cu modificările ulterioare. Conform prevederilor art. 12 pct. 1 și 2, statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate, și în acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională;

— Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Conform prevederilor art. 24 alin. (1), copiii au dreptul la protecția și îngrijirile necesare pentru asigurarea bunăstării lor. Ei își pot exprima în mod liber opinia. Aceasta se ia în considerare în problemele care îi privesc, în funcție de vârsta și gradul lor de maturitate;

— Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Conform prevederilor art. 29, copilul capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește. În orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, copilul are dreptul de a fi ascultat. Este obligatorie consultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă apreciază că audierea lui este necesară pentru soluționarea cauzei. Dreptul de a fi ascultat conferă copilului posibilitatea de a cere și de a primi orice informație pertinentă, de a fi consultat, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea opinia sa, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește. În toate cazurile, opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare și li se va acorda importanța cuvenită, în raport cu vârsta și cu gradul de maturitate ale copilului;

— Strategia UE privind drepturile copilului, 2021. Participarea la viața politică și democratică: o Uniune care le oferă copiilor mijloacele de a fi cetățeni activi și membri ai societăților democratice;

— Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului „Copii protejați, România sigură” 2023-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 969/2023. Principiul

nr. 7, participarea și consultarea copiilor în elaborarea, implementarea și monitorizarea deciziilor care îi privesc, trebuie internalizat în familie, școală, comunitate, precum și la nivelul administrației publice locale și centrale, ținând cont de vârsta și gradul de maturitate ale copiilor, în condiții de accesibilitate, inclusiv pentru copiii cu dizabilități;

— Recomandarea nr. 1.004/2021 a Consiliului Uniunii Europene de instituire a unei garanții europene pentru copii. Conform prevederilor pct. 11 lit. e), (...) statelor membre li se recomandă să asigure participarea (...) copiilor (...) pe tot parcursul procesului de elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a planului de acțiune.

CAPITOLUL II Principii de bază

2.1. Dispoziții generale

Copiii trebuie să beneficieze de drepturile fundamentale ale omului recunoscute prin instrumentele internaționale și naționale, aplicabile în mod nediscriminatoriu tuturor. Exercițarea acestor drepturi presupune asigurarea demnității, egalității, respectului și echității.

Drepturile omului sunt drepturile la care sunt îndreptățiți încă de la naștere toți oamenii, fără deosebire de cetățenie, naționalitate, rasă, etnie, limbă, sex, orientare sexuală, abilități sau orice alt statut. Însă copiii sunt diferiți de adulți. Ei sunt vulnerabili, trebuie să se joace, sunt în proces de dezvoltare și au nevoie de oarecare autonomie. De aceea ei au nevoie de propriile lor drepturi speciale.

În toate situațiile care privesc copiii trebuie avut în vedere interesul superior al acestora. Ei trebuie încurajați să își formeze și să își exprime propriile opinii și nu trebuie să fie discriminați.

2.2. Interesul superior al copilului

Activitățile privind consultările cu copiii trebuie organizate având în vedere respectarea principiului interesului superior al copilului. Copiii trebuie tratați cu respect și să aibă oportunitatea reală de a-și exprima liber opiniile și de a-și promova ideile și convingerile. Personalul implicat în organizarea consultărilor cu copiii trebuie să înțeleagă, să accepte contextul familial, școlar și cultural al fiecărui copil și să asigure un mediu sigur și incluziv.

În cazul în care copiii sunt selectați ca reprezentanți, procesul se va baza pe principii transparente și echitabile, evitându-se crearea oricăror situații discriminatorii.

Activitățile propuse trebuie să fie relevante pentru viața copiilor și să se raporteze la experiențele, cunoștințele și abilitățile lor.

Copiii trebuie implicați inclusiv în stabilirea criteriilor de selecție și de reprezentare a reprezentanților lor pentru participarea la consultări.

2.3. Participarea voluntară

Participarea copiilor trebuie să fie voluntară. Exprimarea opiniilor de către copii trebuie să rămână o alegere personală, și nu o obligație, iar influențarea, manipularea sau orice formă de constrângere este interzisă.

Copiilor li se oferă timp pentru a reflecta asupra implicării lor, iar participarea la consultări are loc numai cu consimțământul lor informat cu privire la participarea în cadrul consultărilor. Ei au dreptul de a se retrage în orice moment, fără nicio consecință negativă.

Pe parcursul consultărilor este esențial ca celelalte responsabilități și activități ale copiilor, precum participarea la activități școlare sau familiale, să fie respectate, iar programul consultărilor trebuie să fie adaptat în mod corespunzător.

2.4. Participarea activă și echitabilă a copiilor

Participarea copiilor trebuie să fie activă, semnificativă și echitabilă, asigurându-se că vocile tuturor copiilor sunt auzite și luate în considerare, cu o atenție deosebită acordată diversității și reprezentării grupurilor vulnerabile.

Nu este permisă nicio formă de discriminare sau excludere de la participare pe criterii de rasă, religie, cultură, dizabilitate, vârstă, origine etnică, limbă, statut social sau zonă geografică.

Este necesară o abordare proactivă pentru a sprijini implicarea copiilor care se confruntă cu cele mai mari obstacole în exprimarea opiniilor lor, cum ar fi: copii aparținând minorităților etnice, copii din zone rurale sau defavorizate, copii cu dizabilități, imigranți sau copii afectați de absenteism școlar.

Autoritățile publice au responsabilitatea de a asigura includerea copiilor din medii diverse în grupurile consultative, putând colabora cu organizații ale societății civile care au posibilitatea de a facilita identificarea și mobilizarea copiilor interesați de participare.

Pentru a încuraja exprimarea liberă și eficientă a opiniilor, autoritățile trebuie să identifice și să utilizeze metode și forme variate de consultare, adaptate nevoilor și specificului fiecărui copil. Este esențial să fie eliminate orice bariere de participare, fie ele lingvistice, culturale sau de altă natură.

2.5. Transparență și responsabilitate

Pentru ca participarea copiilor să fie autentică, aceasta trebuie să se bazeze pe informare adecvată, consimțământ voluntar, respect reciproc, transparență procedurală și asumarea responsabilității din partea adulților implicați.

Conform Comentariului general nr. 12 (2009) al Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului, este esențial ca opiniile exprimate de copii să aibă o influență reală asupra procesului decizional.

Copiii trebuie informați despre dreptul lor la participare într-un mod adaptat vârstei și nivelului lor de înțelegere. Acest demers poate fi realizat prin implicarea persoanelor-resursă din mediul lor apropiat: cadre didactice, consilieri școlari, specialiști din sănătate și protecția copilului, funcționari publici, lucrători de tineret sau organizații private cu expertiză în protecția drepturilor copilului etc.

În toate etapele consultării, profesioniștii implicați trebuie să asigure condiții sigure, accesibile și echitabile, astfel încât participarea copiilor să fie nu doar posibilă, ci și semnificativă.

CAPITOLUL III Planificarea consultărilor

3.1. Identificarea temelor de interes pentru copii

Autoritățile au responsabilitatea de a identifica politicile publice și temele de interes care influențează în mod direct viața și bunăstarea copiilor.

Procesul de identificare trebuie să fie participativ și fundamentat pe o înțelegere reală a nevoilor și preocupărilor copiilor, utilizând metode adaptate copiilor.

Metodele recomandate sunt:

1. Consultări directe cu copii

Implicarea copiilor în procesul de identificare a temelor se poate realiza prin: focus-grupuri tematice, chestionare și sondaje cu întrebări adaptate vârstei, aplicate în mediul școlar, online sau prin intermediul organizațiilor care lucrează cu și pentru copii, ateliere participative etc.

2. Analiza datelor și problemelor semnalate de copii

Este importantă integrarea datelor și informațiilor din surse deja existente, precum:

- rapoarte de cercetare și studii care includ vocea copiilor;
- petiții, reclamații și sesizări transmise de copii către autorități;
- monitorizarea conținutului din mediul online, inclusiv rețele de socializare și platforme digitale frecventate de către copii;
- consultări cu organizații neguvernamentale și experți implicați în lucrul direct cu copii.

3. Colaborarea cu structuri reprezentative ale copiilor:

- consiliile elevilor și forumurile copiilor pot fi implicate în identificarea temelor prioritare pentru copii;
- copiii ambasadori, selectați din grupuri diverse, pot acționa ca punți de legătură între colegii lor și autorități și pot transmite preocupările și sugestiile acestora.

3.2. Stabilirea obiectivelor consultărilor

Pentru a asigura consultări eficiente, autoritățile trebuie să definească obiective generale clare și precise, care să vizeze, printre altele:

- îmbunătățirea politicilor publice prin integrarea perspectivei copiilor;
- creșterea gradului de implicare civică a copiilor în cadrul comunității;
- promovarea drepturilor copilului și consolidarea principiului participării active a acestora.

Obiectivele specifice ale consultărilor publice pot viza, fără a se limita la acestea, următoarele:

- identificarea problemelor cu care se confruntă copiii într-un anumit domeniu (de exemplu: educație, sănătate, siguranță publică etc.);
- colectarea de propuneri pentru îmbunătățirea, modificarea sau, după caz, adaptarea politicilor și serviciilor publice destinate copiilor;
- evaluarea impactului politicilor existente din perspectiva copiilor;
- facilitarea dialogului direct dintre copii și factorii de decizie.

3.3. Selectarea participanților și asigurarea reprezentativității

Selectarea participanților și asigurarea unei reprezentativități echitabile constituie premisele esențiale pentru garantarea participării reale, indiferent de mediul de proveniență, statutul socioeconomic, dizabilitate sau alte criterii.

Autoritățile care organizează consultări trebuie să se asigure că rolul copiilor invitați și scopul implicării acestora sunt clar comunicate. În funcție de specificul temei abordate, copiii pot fi implicați fie individual, fie în calitate de reprezentanți ai unui grup mai larg sau ai comunităților din care provin.

Înainte de selectarea participanților este important ca autoritățile să identifice categoriile de copii care ar putea fi afectați de subiectele vizate de consultarea publică.

Cu titlu de exemplu, copiii pot fi selectați, după caz, din următoarele categorii:

- elevi din diferite cicluri și forme de învățământ (primar, gimnazial, liceal, vocațional);
- copii din medii defavorizate (rural, familii cu venituri reduse, familii monoparentale etc.);
- copii cu dizabilități și/sau copii cu cerințe educaționale speciale;
- copii aparținând minorităților etnice sau religioase;
- copii aflați în sistemul de protecție specială;
- copii migranți, solicitanți de azil sau refugiați.

Pentru a asigura un proces incluziv și transparent pot fi utilizate metode variate de selecție, precum:

- nominalizarea copiilor cu sprijinul unor instituții, precum școlile;
- colaborarea cu organizațiile neguvernamentale care lucrează cu și pentru copii;
- lansarea unui apel public pentru înscriere, care să permită participarea voluntară a copiilor interesați;
- aplicarea de chestionare, distribuite în școli, servicii sociale, comunitate, pentru a identifica grupurile de copii;
- selecție aleatorie, dar echilibrată, care să reflecte diversitatea socioeconomică și geografică;
- implicarea structurilor reprezentative existente, cum ar fi consiliile elevilor și forumurile de tineret, în desemnarea participanților.

În vederea asigurării reprezentativității, pentru ca procesul să fie echitabil și reprezentativ, este important ca selecția participanților să respecte următoarele principii:

- echilibru rural-urban — la consultări trebuie să participe atât copii din mediul urban, cât și din mediul rural, evitând concentrarea exclusivă asupra marilor orașe;

— egalitate de gen — este necesară asigurarea unei reprezentări echilibrate între fete și băieți;

— reprezentarea grupurilor vulnerabile — copiii din medii defavorizate sau aparținând unor grupuri vulnerabile trebuie implicați activ, cu sprijin specific adaptat pentru participare, dacă este cazul;

— adaptare pentru copii cu dizabilități — se vor asigura condiții de accesibilitate, cum ar fi traducerea în limbaj mimico-gestual, materiale adaptate sau suport asistiv, în funcție de nevoi.

CAPITOLUL IV

Metodologia consultărilor

4.1. Metode și tehnici de consultare

Un principiu fundamental în organizarea consultărilor cu copiii este implicarea activă a acestora în toate etapele procesului — de la identificarea temelor de interes până la formularea recomandărilor și monitorizarea implementării acestora.

Autoritățile pot utiliza o varietate de metode și tehnici adaptate vârstei, nevoilor și nivelului de înțelegere al copiilor, printre care:

— mecanisme de exprimare spontană: dezvoltarea unor canale accesibile prin care copiii pot transmite sugestii, sesizări sau reclamații într-un mod ad-hoc, inclusiv în afara cadrului formal al consultărilor;

— chestionare și sondaje de opinie: aplicarea de instrumente standardizate care să capteze perspectivele copiilor asupra politicilor publice, serviciilor existente sau eventualelor disfuncționalități;

— consultări organizate: desfășurarea de activități de consultare sub forma unor întâlniri de grup, ateliere tematice sau evenimente de amploare, adaptate contextului și obiectivelor stabilite;

— tehnici participative și creative: folosirea desenelor, colajelor, teatrului, materialelor video, muzicii sau jocurilor pentru a facilita exprimarea ideilor de către copiii care comunică mai ușor prin metode nonformale;

— implicarea copiilor ca facilitatori: sprijinirea copiilor în organizarea și coordonarea unor activități destinate colegilor lor, precum: producerea de materiale informative, dezvoltarea de canale de comunicare între egali, participarea în evaluarea inițiativelor cu impact asupra copiilor;

— crearea de grupuri consultative ale copiilor și tinerilor: constituirea de structuri formale de participare care să contribuie în mod constant la luarea deciziilor;

— includerea copiilor în structuri consultative existente: asocierea grupurilor de copii cu organisme consultative sau decizionale conduse de adulți, astfel încât vocea lor să fie parte integrantă a procesului decizional.

4.2. Adaptarea limbajului și materialelor pentru copii

Autoritățile pot folosi o serie de metode și tehnici în adaptarea limbajului și materialelor pentru copii, respectând următoarele:

— claritate și simplitate — se recomandă evitarea jargonului administrativ și a termenilor tehnici prea complicați. Se recomandă completarea definițiilor pentru termenii greu de înțeles;

— adecvare în funcție de vârsta copiilor participanți — materialele trebuie să fie elaborate în mod diferit, în funcție de vârsta copiilor, astfel încât acestea să aibă un conținut adecvat pentru categoria copiilor de până în 16 ani și altul mai detaliat pentru cei de peste 16-17 ani;

— utilizarea unui ton prietenos — se va evita utilizarea unui stil formal și se va pune accentul pe folosirea unui limbaj

prietenos cu copiii. Se vor oferi la nevoie exemple pentru o înțelegere mai facilă a termenilor/contextului;

— suport vizual și interactiv — se vor folosi imagini, diagrame, infografice, videoclipuri și jocuri pentru o mai bună înțelegere. Un font clar, cu multă spațiere și fundal galben (pentru copiii cu dislexie);

— accesibilitate pentru copii cu dizabilități — toate materialele vor fi adaptate pentru nevăzători, copii cu dificultăți de învățare sau cu deficiențe auditive, inclusiv se va asigura, atunci când este cazul, prezența interpreților în limbaj mimico-gestual, în timpul activităților;

— documentele să fie ușor de citit — să cuprindă în prima parte explicația temei propuse consultării, să conțină propoziții scurte, să utilizeze un limbaj simplificat și să explice termenii-cheie, ideile principale trebuie să fie însoțite de o singură imagine relevantă, să evite imaginile decorative, textul să fie aliniat pe o parte (cu aliniere la stânga), iar imaginile pe cealaltă parte, să utilizeze o dimensiune minimă a fontului de 14 puncte;

— în situațiile în care printre participanți se află copii aparținând unei minorități naționale, etnice, lingvistice, imigranți etc., se recomandă asigurarea traducerii;

— implicarea copiilor în elaborarea materialelor — copiii vor fi consultați în elaborarea materialelor utilizate în cadrul consultărilor pentru a exista garanții suplimentare că mesajele sunt ușor de înțeles.

4.3. Adaptarea limbajului în funcție de vârsta copiilor

Pentru a încuraja participarea copiilor este esențial ca limbajul utilizat în cadrul consultărilor să fie adaptat capacităților cognitive și nivelului de înțelegere corespunzător fiecărei grupe de vârstă:

— copiii cu vârste de până la 16 ani pot înțelege concepte mai complexe dacă acestea sunt explicate clar, cu ajutorul unor exemple concrete. Se recomandă utilizarea unui limbaj simplu, propoziții scurte, explicații suplimentare atunci când este necesar și întrebări deschise care să stimuleze gândirea și exprimarea personală;

— copiii cu vârsta de peste 16 ani sunt capabili să analizeze subiecte mai abstracte, să argumenteze opinii și să participe activ în dezbateri. În acest caz este recomandată utilizarea unui limbaj ușor formal, dar clar și accesibil, încurajând exprimarea liberă, dialogul și spiritul critic.

4.4. Asigurarea accesibilității pentru toți copiii

Pentru a asigura participarea incluzivă, consultările trebuie organizate astfel încât să răspundă nevoilor tuturor copiilor, indiferent de capacitățile fizice, nivelul de învățare sau mediul de proveniență.

Cu titlu de exemplu, pentru copiii cu dizabilități, la organizarea consultărilor trebuie să aibă în vedere următoarele:

— asigurarea accesului fizic la locațiile de desfășurare (rampe, toalete adaptate etc.);

— materiale în format audio pentru copii cu deficiențe de vedere;

— interpretare în limbaj mimico-gestual pentru copii cu deficiențe de auz;

— utilizarea suportului vizual și simplificarea mesajelor pentru copii cu dificultăți de învățare.

Pentru copiii aparținând minorităților etnice, materialele pot fi traduse în limba maternă.

Pentru copiii din zone rurale sau fără acces la mijloace digitale de comunicare se recomandă organizarea unor întâlniri față în față, precum și distribuirea de materiale tipărite.

4.5. Sprijinirea copiilor pentru înțelegerea materialelor

În majoritatea activităților de consultare, copiii pot avea nevoie de sprijin pentru a înțelege conținutul materialelor, pentru a formula opinii într-un mod clar și constructiv și pentru a accesa informații relevante legate de temele discutate.

Este important ca aceștia să fie încurajați să solicite ajutor atunci când întâmpină dificultăți, prin canale de comunicare accesibile și prietenoase pentru ei. De asemenea, pot fi sprijiniți

în stabilirea unui contact cu specialiști din domeniul consultat, pentru a înțelege mai bine subiectul și a contribui într-un mod informat și eficient.

Încă de la începutul implicării lor, copiii trebuie să primească explicații clare privind scopul consultării și importanța rolului lor în acest proces. Asigurarea unui climat de încredere, onestitate și deschidere din partea adulților este esențială pentru a încuraja exprimarea liberă a ideilor și pentru a obține contribuții autentice, care pot influența pozitiv deciziile autorităților.

4.6. Confidențialitate

Copiii trebuie informați de la bun început cu privire la modul în care opiniile lor vor fi utilizate în cadrul procesului de consultare. Această informare ar trebui să fie oferită într-un format accesibil, atât pentru copii, cât și pentru reprezentanții lor legali. Modelul-cadru de informare a persoanelor participante la consultare este prevăzut în anexa nr. 1 care face parte integrantă din prezentul ghid.

Este recomandat ca autoritățile să valorizeze participarea copiilor în mod public, recunoscând contribuția lor în procesul decizional. Această recunoaștere poate fi reflectată, de exemplu, prin publicarea unor concluzii privind consultările sau prin menționarea explicită a participării copiilor în discursuri publice, documente strategice sau alte materiale de comunicare referitoare la subiectele abordate.

4.7. Protecția datelor cu caracter personal

Pe întreg parcursul organizării și desfășurării consultărilor, precum și ulterior, în etapa de analiză și raportare, autoritățile au responsabilitatea de a asigura respectarea integrală a prevederilor legale privind protecția datelor cu caracter personal.

Toate activitățile vor fi desfășurate în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), precum și a dispozițiilor naționale în domeniul protecției datelor.

4.8. Asigurarea unui mediu sigur și prietenos cu copiii

Pentru desfășurarea în condiții optime a consultărilor publice cu copiii este esențial ca întregul proces să se desfășoare într-un cadru sigur, incluziv și prietenos, care respectă și susține drepturile și nevoile fiecărui copil.

Principiile esențiale ale unui mediu sigur și prietenos sunt următoarele:

- respect și egalitate — toți copiii trebuie tratați cu demnitate și respect, fără nicio discriminare pe criterii de vârstă, gen, etnie, dizabilitate sau alte diferențe;
- nondiscriminare și protejarea împotriva intimidării — consultările trebuie să se desfășoare într-un cadru lipsit de presiuni, bullying sau influențe externe;
- libertate de exprimare — copiii trebuie încurajați să își exprime liber opiniile, având certitudinea că sunt ascultați și luați în serios;

— confidențialitate — datele personale ale copiilor trebuie protejate, iar opiniile exprimate vor fi utilizate exclusiv în scopul consultării;

— adaptare la nevoile copiilor — mediul fizic și digital trebuie să fie accesibil, prietenos și adaptat capacităților și preferințelor copiilor.

Pentru respectarea principiilor mai sus menționate, autoritățile au următoarele responsabilități:

- să asigure un cadru sigur, incluziv și prietenos în care copiii să se simtă confortabil și să participe fără teama de a fi judecați;
- să se asigure că timpul și resursele sunt puse la dispoziție pentru a le permite o participare informată și eficientă;

— să utilizeze metodele dezvoltate cu sau în consultare cu copiii;

— să se asigure că adulții sunt instruiți pentru a sprijini participarea copiilor într-un mod prietenos și adecvat vârstei;

— să se asigure că spațiile pentru organizarea întâlnirilor, precum și spațiile pentru activități sunt prietenoase copiilor, accesibile celor cu dizabilități și adaptate nevoilor tuturor copiilor;

— să se asigure că informațiile sunt furnizate copiilor într-un format prietenos, accesibil și ușor de înțeles.

4.9. Crearea unui spațiu sigur pentru consultări

Mediul fizic sigur și confortabil se asigură prin:

- selectarea unei spații accesibil și prietenos cu copiii (de exemplu, școală, bibliotecă, centru comunitar, spațiu verde etc.);
- amenajarea corespunzătoare a spațiului — scaune și mese adaptate copiilor, colțuri creative pentru desen sau joc etc.;
- amenajarea unui decor prietenos — cu materiale vizuale atractive și mesaje motivaționale.

Mediul emoțional sigur poate fi asigurat prin:

- facilitatori pregătiți în lucrul cu copiii (a se vedea anexa nr. 2 la ordin — Ghidul metodologic pentru selectarea și pregătirea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale din autoritățile publice centrale și locale);

— stabilirea unor reguli clare de respect reciproc, elaborate împreună cu copiii;

— utilizarea de metode alternative de exprimare: scris, desen, jocuri de rol etc.;

— participarea voluntară a copiilor, fără presiuni și fără constrângeri;

— oferirea de suport emoțional, prin implicarea unor adulți de încredere sau personal specializat, dacă este necesar.

În cadrul consultărilor pentru a asigura un mediu prietenos pot fi utilizate următoarele metode:

- activități interactive și jocuri pentru a reduce emoțiile copiilor și a încuraja exprimarea liberă;
- împărțirea în grupuri mici, pentru a asigura un confort sporit copiilor;
- cutia de sugestii anonime pentru copiii mai retrași sau timizi.

Asigurarea siguranței în mediul online:

În situațiile în care consultările se desfășoară online trebuie respectate următoarele măsuri:

- utilizarea unor platforme sigure, care asigură protecția datelor cu caracter personal, conform normelor legale în domeniu;
- controlul accesului participanților la consultări pentru a preveni intruziunea persoanelor neautorizate;
- limitarea informațiilor personale partajate;
- moderarea activă a discuțiilor pentru a preveni limbajul inadecvat.

4.10. Informarea autorității cu privire la starea de sănătate a copilului

În situația în care copilul participant la activitățile de consultare este diagnosticat cu o alergie alimentară sau medicamentoasă sau necesită utilizarea unor dispozitive asistive (aparate vizuale, auditive și/sau de mobilitate), părintele sau, după caz, reprezentantul legal are responsabilitatea de a comunica aceste informații autorității, în vederea asigurării siguranței copilului și a unei bune desfășurări a activităților.

Informațiile relevante vor fi completate de către părintele sau reprezentantul legal în acordul privind participarea copilului prevăzut în anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezentul ghid.

În cazul în care minorul este însoțit la eveniment de o altă persoană decât părintele sau reprezentantul legal, aceștia din urmă vor desemna în mod expres un însoțitor prin completarea corespunzătoare a anexei nr. 2 la prezentul ghid.

CAPITOLUL V

Desfășurarea consultărilor

5.1. Organizarea logistică a evenimentelor de consultare

Autoritățile parcurg următoarele etape înainte de organizarea activităților de consultare:

— planificarea și organizarea evenimentului de consultare, stabilind următoarele elemente esențiale:

- scopul consultării — de ce este importantă această consultare cu copiii și ce se dorește să se obțină;
- resursele necesare — bugetul estimat și echipa implicată (logistică, facilitatori, coordonatori etc.);
- persoanele-cheie — desemnarea responsabilului de eveniment și a facilitatorului/facilitatorilor;
- detaliile consultării — tema propusă și numărul estimat de copii participanți;
- întrebările de consultare — formularea clară a subiectelor asupra cărora copiii vor fi consultați;
- valorificarea rezultatelor — modul în care concluziile consultării vor fi folosite în elaborarea politicilor publice relevante pentru copii;

— stabilirea bugetului necesar și a resurselor umane — va fi estimat bugetul necesar și se vor aloca resursele umane corespunzătoare, care vor fi asigurate pe parcursul întregului proces, pentru organizarea, implementarea, documentarea și desfășurarea activităților postconsultare;

— identificarea și desemnarea persoanei responsabile cu realizarea procesului de consultare a copiilor, în conformitate cu criteriile de selecție și responsabilitățile prevăzute în Ghidul metodologic pentru selectarea și pregătirea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale din autoritățile publice centrale și locale, prevăzut în anexa nr. 2 la ordin;

— desemnarea unui facilitator — în situația în care persoana responsabilă cu realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice nu este și facilitator în cadrul evenimentului, autoritatea va identifica și selecta o persoană care să faciliteze comunicarea în cadrul evenimentului;

— identificarea profilului participanților (grupa de vârstă, sexul, experiența, regiunea, limba etc.) pentru a asigura o participare diversă și reprezentativă;

— identificarea spațiului pentru organizarea consultării: se recomandă alegerea unui spațiu adecvat organizării consultărilor, recomandându-se un mediu flexibil, care să permită amenajarea mobilierului conform preferințelor copiilor (evitând sălile cu locuri fixe, tip conferință). Spațiul trebuie să fie adaptabil pentru diverse activități, inclusiv teatru, artă sau discuții de grup mic și să asigure accesibilitate pentru copii cu dizabilități, inclusiv facilități pentru odihnă. De asemenea, va trebui să fie disponibilă o zonă separată pentru luat masa și un acces facil la zonele exterioare pentru agrement și recreere;

— implicarea copiilor în organizare: copiii sunt implicați în stabilirea agendei consultării și a designului evenimentului, inclusiv în programarea pauzelor și identificarea metodelor interactive pentru a formula opinii și a primi feedback;

— asigurarea unui proces de selecție echitabil și incluziv: participarea copiilor va fi deschisă și accesibilă, incluzându-i pe toți cei afectați de tema consultării, printr-un proces de selecție echitabil;

— programarea consultărilor: consultările vor fi programate din timp, pentru a permite copiilor să se pregătească corespunzător și să participe activ;

— prezentarea în mod transparent a informațiilor aferente consultărilor: copiii vor fi informați despre scopul consultărilor, perioada aferentă, modul de implicare, beneficiile participării, precum și modul în care vor fi utilizate informațiile;

— pregătirea adulților participanți la consultări (organizatori, facilitatori): persoanele adulte participante vor fi informate

despre menținerea unui mediu sigur și prietenos cu copiii, prin utilizarea unui limbaj și a unor comportamente adecvate, care să încurajeze;

— informarea și obținerea consimțământului informat: autoritatea va asigura informarea completă și detaliată a părinților sau, după caz, a reprezentantului legal și va obține consimțământul lor scris.

În timpul consultărilor se pune un accent deosebit pe următoarele aspecte:

— prioritizarea protecției copiilor și a interesului lor superior în cadrul consultărilor — toate activitățile desfășurate vor respecta principiul interesului superior al copilului, garantându-se un mediu adecvat și sigur pentru participare;

— asigurarea suportului logistic și administrativ necesar — se va asigura, dacă este cazul, transportul pentru copii, precum și crearea unui mediu sigur și de încredere, care să încurajeze o participare activă și constructivă, permițându-le acestora să își exprime opiniile într-un mod liber;

— recunoașterea diversității experiențelor și perspectivelor copiilor: vor fi luate în considerare și apreciate diferențele de vârstă, gen, rasă, etnie, dizabilitate și alți factori care pot influența perspectivele și experiențele individuale ale copiilor;

— implicarea mass-mediei, atunci când este relevant sau oportun: se va facilita, acolo unde este posibil, implicarea mass-mediei pentru a amplifica și a da mai multă vizibilitate opiniilor și mesajelor exprimate de copii în cadrul consultărilor.

După finalizarea consultărilor se vor urmări obiective precum:

— identificarea, analizarea și evaluarea rezultatelor consultării: evaluarea procesului de consultare va include o analiză detaliată a feedbackului colectat și a modului în care acesta poate contribui la îmbunătățirea politicilor publice și a deciziilor care îi privesc pe copii;

— diseminarea rezultatelor către copii: rezultatele consultării vor fi comunicate copiilor într-un format accesibil, care va include reprezentări vizuale clare și ușor de înțeles. Copiii vor fi invitați să participe activ la elaborarea raportului, pentru a se asigura că opiniile lor sunt reflectate cât mai fidel;

— obținerea unor sugestii și observații din partea autorității: se va solicita feedback din partea autorității privind modul în care au fost integrate opiniile și mesajele exprimate de copii în cadrul consultărilor.

5.2. Facilitarea dialogului și implicarea activă a copiilor

Facilitarea dialogului și implicarea activă a copiilor reprezintă un principiu esențial în procesul de consultare, având ca scop asigurarea unei participări eficiente, informate și respectuoase a acestora în cadrul procesului decizional. În acest sens pot fi avute în vedere următoarele:

— informarea copiilor în mod clar, accesibil și adecvat vârstei despre scopul consultării, modul în care opiniile lor vor fi utilizate, impactul pe care îl pot avea asupra deciziilor;

— evitarea manipulării — copiii nu trebuie folosiți ca instrumente pentru a legitima decizii deja luate sau pentru a influența deciziile autorităților;

— organizarea consultărilor cu respectarea principiilor etice și a drepturilor copilului.

5.3. Documentarea și comunicarea rezultatelor

Documentarea și comunicarea rezultatelor consultărilor cu copii privind politicile publice cu impact asupra drepturilor acestora este esențială pentru a ne asigura că vocile lor sunt auzite și luate în considerare în procesul decizional.

Procesul de documentare a consultărilor include următoarele etape:

— înregistrarea datelor, informațiilor și opiniilor: informațiile colectate în cadrul consultării sunt organizate într-o formă sistematică, pentru a asigura claritatea și accesibilitatea acestora;

— analiza datelor, informațiilor și opiniilor: informațiile colectate în cadrul consultării sunt analizate pentru a identifica tendințele, preocupările și sugestiile exprimate de copii;

— sintetizarea informațiilor: redactarea unui raport clar și concis care să reflecte principalele concluzii și recomandări, oferind o imagine fidelă a rezultatelor consultării.

5.4. Comunicarea rezultatelor consultărilor:

— comunicarea rapoartelor tuturor părților interesate relevante, precum: decidenți politici, organizații neguvernamentale din domeniu, copii care au participat la consultări și, bineînțeles, publicului larg, prin diverse canale de comunicare precum mass-media, site-uri web, rețele sociale etc.;

— autoritățile publice raportează care să reflecte concluziile consultărilor cu copiii și modul în care opiniile acestora au fost luate în considerare la elaborarea documentelor de politică publică și în cadrul procesului decizional;

— pentru a susține participarea copiilor se recomandă ca aceștia să primească un rezumat accesibil, adaptat vârstei și nevoilor acestora, de exemplu, printr-un vizual ilustrativ, un pliant sau un videoclip explicativ;

— organizarea unor sesiuni de feedback cu copiii, pentru a le explica modul în care opiniile lor au fost integrate și utilizate în elaborarea politicilor publice sau a măsurilor propuse.

CAPITOLUL VI

Evaluarea și monitorizarea

6.1. Evaluarea impactului consultărilor

Evaluarea impactului consultărilor va fi realizată prin analiza indicatorilor specifici, care măsoară schimbările concrete care au avut loc în viața copiilor ca urmare a participării lor la consultările publice organizate de autorități. Acești indicatori sunt esențiali pentru a evalua efectele pe termen lung ale implicării copiilor și modul în care opiniile lor influențează procesul decizional.

Se recomandă analizarea următorilor indicatori:

— indicatori de ieșire (output) — măsoară gradul de angajament față de participarea copiilor și crearea unui mediu

favorabil acestora. Exemplu: organizarea și desfășurarea consultărilor cu copiii;

— indicatori de rezultat (outcome) — evaluează schimbările comportamentale și instituționale ce rezultă din participarea copiilor la consultările publice. Exemplu: numărul de recomandări sau opinii exprimate de copii care au fost implementate de autorități;

— indicatori de impact — măsoară schimbările pe termen lung în viața copiilor, ca urmare a influenței politicilor publice. Exemplu: îmbunătățirea bunăstării copiilor ca rezultat al politicii publice adoptate ca urmare a consultărilor participative ale copiilor.

6.2. Monitorizarea implementării recomandărilor

În vederea monitorizării implementării recomandărilor/opiniilor copiilor este esențial să existe:

— responsabilitate clară — identificarea precisă a autorității responsabile de implementarea fiecărei recomandări (de exemplu, autorități locale, autorități centrale etc.);

— urmărirea progresului — prin stabilirea unor termene-limită pentru implementarea recomandărilor, precum și prin organizarea unor întâlniri periodice în cadrul cărora se evaluează progresul și se identifică măsurile necesare pentru sprijinirea sau, după caz, accelerarea implementării recomandărilor;

— feedback comunicat copiilor — furnizarea unui feedback clar referitor la modul în care recomandările lor au fost integrate și crearea de rapoarte accesibile pentru copii, astfel încât aceștia să poată observa impactul contribuțiilor lor.

6.3. Feedback și îmbunătățirea continuă a procesului

Pentru a obține un feedback autentic și relevant pot fi utilizate diverse metode și instrumente, cum ar fi: chestionare anonime pentru a încuraja exprimarea sinceră a opiniilor copiilor, interviuri și grupuri de discuție pentru a identifica experiențele și provocările cu care se confruntă copiii în cadrul procesului de consultare, precum și jurnale de participare în care copiii își pot nota percepțiile despre proces.

Un sistem de feedback bine organizat poate contribui semnificativ la asumarea responsabilității autorității față de participarea copiilor.

ANEXA Nr. 1
la ghid

Model-cadru

INFORMAREA persoanelor participante la consultare

Titlul consultării:

Organizată de:

În perioada:

În locația:

Obiectivele principale ale consultării sunt:

.

.

.

În cadrul consultării se vor realiza materiale informative (audio/video/tipărite/electronice), în care vor fi utilizate imaginile și declarațiile persoanelor implicate, în conformitate cu acordurile oferite de fiecare persoană în parte.

A C O R D

de participare la consultări a copilului și de folosire a declarațiilor acestuia/acesteia

Subsemnatul/Subsemnata,, cetățean, domiciliat(ă) în: localitatea, județul, sectorul, str./bd. nr., bl., sc., et., ap., posesor/posesoare al/a CI/BI având seria nr., eliberat(ă) la data de de către, CNP, în calitate de părinte/reprezentant legal, număr telefon:,

al copilului, cetățean, domiciliat în: localitatea, județul, sectorul, str./bd. nr., bl., sc., et., ap., posesor al CI/BI având seria nr., eliberat(ă) la data de de către, CNP,

declar prin prezenta că:

1. Am luat cunoștință despre consultarea desfășurată/organizată de (numele autorității)

cu titlul în, am înțeles și sunt de acord cu participarea copilului în cadrul acestei consultări/acestui eveniment.

2. Sunt de acord ca minorul/minora să fie însoțit(ă) pe toată perioada necesară (inclusiv pe perioada de transport dus-întors) de desfășurare a consultării de către domnul/doamna (numele/prenumele)

în calitate de (rudă — gradul de rudenie/cadru didactic/alta).*

* Se completează doar dacă minorul/minora nu este însoțit(ă) de reprezentantul legal.

3. Vă informez cu privire la următoarele:

(i) Minorul/Minora este diagnosticat(ă) cu alergii*: (tipul)

* De exemplu: alimentară, la medicamente etc.

(ii) Gravitatea alergiei și posibile reacții:

(iii) Instrucțiuni clare despre ce să se facă în caz de urgență:

(iv) Necesită utilizarea aparatelor auditive/vizuale:

(v) Necesită asistență din partea unui interpret mimico-gestual:

(vi) Necesită utilizarea unor echipamente pentru deplasare:

(vii) Contacte de urgență și/sau medicul curant: (numele/prenumele, nr. de telefon)

4. Îmi exprim acordul ca persoana însoțitoare să ia toate măsurile ca minora/minorul să beneficieze de asistență medicală în caz de nevoie.

5. Îmi exprim acordul ca informațiile despre starea de sănătate și datele medicale ale minorei/minorului să fie comunicate către persoana împuternicită să însoțească minorul, exprimat în deplină cunoștință de cauză:

(i) Numele și prenumele persoanei:

(ii) Calitatea persoanei (*grad de rudenie/altă relație*):

6. Declar prin prezenta că sunt de acord cu înregistrarea și reproducerea, în orice mod, a vocii și declarațiilor minorului/minorei și expunerea acestora în cuprinsul materialelor (audio/video/tipărite/electronice) elaborate de către autoritate.

7. Declar prin prezenta că sunt de acord cu difuzarea de materiale (audio/video/tipărite/electronice) conținând declarațiile minorului/minorei.

8. Declar prin prezenta că ☐ sunt*/☐ nu sunt* de acord cu utilizarea imaginii minorului/minorei în cuprinsul materialelor (audio/video/tipărite/electronice) elaborate de către autoritate.

9. Am luat cunoștință de dispozițiile Legii nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor/GDPR) și declar că sunt de acord cu utilizarea declarațiilor minorului/minorei exclusiv pentru următoarele scopuri*:

— ☐ consultări publice privind politici ce afectează copiii; ☐ studii și rapoarte privind drepturile copilului; ☐ publicații educaționale sau științifice; ☐ evenimente sau campanii de conștientizare.

☐ Declarațiile vor fi anonimizate*/☐ vor fi utilizate cu numele minorului/minorei*.

* Se va selecta opțiunea potrivită de către părinte/reprezentantul legal.

10. Sunt de acord ca datele personale privind sănătatea minorului/minorei să fie utilizate exclusiv pentru următoarele scopuri: asigurarea asistenței medicale în caz de nevoie, precum și alte scopuri conexe.

11. În conformitate cu prevederile GDPR, am fost informat(ă) despre drepturile recunoscute minorului/minorei, respectiv:
- a) dreptul de acces la datele cu caracter personal;
 - b) dreptul la rectificare/actualizare a datelor atunci când acestea sunt inexacte/incomplete;
 - c) dreptul la ștergerea datelor;
 - d) dreptul la restricționarea prelucrării datelor;
 - e) dreptul la portabilitatea datelor (transferul datelor personale proprii către un alt operator de date personale desemnat de mine);
 - f) dreptul de opoziție la prelucrare;
 - g) dreptul de a depune o plângere la operator și/sau la autoritatea de supraveghere privind protecția datelor;
 - h) dreptul de a-mi retrage consimțământul, în orice moment, pentru prelucrarea datelor personale, la care am consimțit anterior;
 - i) dreptul de a fi notificat(ă) în caz de încălcări privind securitatea datelor, de către operator.
12. Minorul/Minora are dreptul să refuze participarea și să își retragă declarația, prin aducerea la cunoștința autorității organizatoare.
13. Durata și modalitatea de utilizare a datelor cu caracter personal:
- (i) Declarațiile și, după caz, imaginile minorului/minorei vor fi utilizate doar pentru perioada necesară scopurilor indicate mai sus, dar nu mai mult de 2 ani de la semnarea prezentului acord. După această perioadă, declarațiile vor fi șterse sau arhivate în condiții de siguranță.
 - (ii) Datele privind sănătatea vor fi utilizate doar pentru perioada necesară participării la consultarea publică. După această perioadă, datele personale privind sănătatea vor fi șterse în condiții de siguranță.
14. Declar că nu am și nu voi avea nicio pretenție prezentă sau viitoare față de aceste difuzări/apariții/publicări așa cum sunt menționate mai sus.

Certific că am citit, am înțeles și accept pe deplin cele de mai sus și ca urmare le semnez.

Numele:
 Semnătura:
 Data:

ANEXA Nr. 2

GHID METODOLOGIC

pentru selectarea și pregătirea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale din autoritățile publice centrale și locale

CAPITOLUL I Introducere

Prezentul ghid stabilește metodologia privind selectarea și pregătirea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale din autoritățile publice centrale și locale, respectiv din Parlament, Administrația Prezidențială, Secretariatul General al Guvernului/Cancelaria Prim-Ministrului, ministere, consilii județene și primării, denumite în continuare *autorități*.

Conform prevederilor art. 143³ alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile desemnează un responsabil pentru realizarea procesului de participare a copiilor, denumit în continuare *responsabil*.

Responsabilul colaborează cu unitățile de învățământ preuniversitar, organizațiile societății civile, inclusiv cele pentru copii și tineret, cu organizații internaționale și alte entități relevante pentru a identifica și încuraja participarea unui grup variat de copii, inclusiv, dar fără a se limita la copiii care provin din medii defavorizate, copii cu dizabilități sau care aparțin minorităților naționale.

CAPITOLUL II

Criterii de selecție a persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice

Responsabilul trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- a) să dețină cunoștințe ale legislației naționale și internaționale privind drepturile copilului și participarea acestora în procesele decizionale, în special Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, și Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- b) să aibă abilități de comunicare cu copiii, de ascultare activă a copiilor, de adaptare a limbajului pentru a fi accesibil și potrivit vârstei copiilor;

- c) să aibă studii și formare relevantă: cel puțin studii universitare finalizate în domenii de licență precum: drept, științe administrative, științe ale educației, științe ale comunicării, sociologie, asistență socială, psihologie sau științe ale educației;

- d) să aibă integritate profesională: comportament etic și responsabil în toate interacțiunile cu copiii și instituțiile publice. Persoana desemnată trebuie să dețină un certificat de integritate

comportamentală, care atestă lipsa înscrierilor în Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor.

Suplimentar cerințelor anterioare, constituie un avantaj în vederea selectării persoanei responsabile existența unor calificări suplimentare precum: formare în lucrul cu copiii și tinerii, cursuri de educație nonformală, cursuri de training în comunicare cu copii etc., dovedite prin documente justificative.

De asemenea, constituie un avantaj în selectarea persoanei responsabile și experiența relevantă de minimum 3 ani în domeniul protecției drepturilor copilului sau în lucrul cu copiii, dovedită prin documente justificative.

La momentul desemnării, persoana responsabilă semnează o declarație pe propria răspundere prin care se angajează să informeze de îndată conducătorul autorității cu privire la orice înscriere a sa în Registrul național automatizat privind persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor.

Persoana responsabilă de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale este desemnată prin act administrativ al conducătorului autorității.

CAPITOLUL III

Rolul persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice

Persoana responsabilă de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale are următoarele responsabilități:

a) identifică și selectează, în colaborare cu unitățile de învățământ preuniversitar, organizațiile societății civile, organizațiile de tineret, organizații internaționale și alți parteneri relevanți, un spectru larg de copii care să reflecte diversitatea socială, economică, culturală și etnică, inclusiv copii din medii defavorizate sau aparținând minorităților;

b) organizează sesiuni de informare și formare pentru copii, adaptate vârstei, nevoilor acestora și gradului lor de înțelegere, privind drepturile copilului, funcționarea autorității și modalitățile prin care pot participa în mod activ la procesele decizionale;

c) sprijină participarea activă și informată a copiilor în cadrul consultărilor și activităților organizate de instituție, asigurând un cadru sigur, accesibil, inclusiv și adaptat vârstei, nevoilor și nivelului lor de înțelegere;

d) coordonează procesul de elaborare a conținutului paginilor proprii de internet dedicate copiilor, asigurând utilizarea unui limbaj clar, accesibil și atractiv, în consultare cu aceștia, și include informații privind prezentarea generală a instituției, obiectivele anuale referitoare la organizarea de evenimente sau activități care oferă un cadru de dialog protejat și încurajează participarea copiilor, precum și oportunitățile de implicare în aceste demersuri;

e) promovează constant oportunitățile de implicare a copiilor, prin canale de comunicare adecvate acestora;

f) monitorizează și evaluează gradul de participare a copiilor, inclusiv din perspectiva diversității și reprezentativității, și propune măsuri de îmbunătățire a mecanismului de consultare;

g) elaborează anual un raport privind activitățile de participare a copiilor, care se publică pe pagina de internet a instituției într-un limbaj accesibil acestora;

h) întocmește planul anual privind activitățile dedicate participării copiilor, în acord cu obiectivele instituției, și asigură integrarea acestuia în activitatea curentă a instituției.

În situația în care persoana responsabilă cu realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice este desemnată și pentru rolul de facilitator în cadrul evenimentului, autoritatea organizatoare se va asigura că respectiva persoană îndeplinește toate atribuțiile menționate în anexa care face parte integrantă din prezentul ghid.

CAPITOLUL IV

Pregătirea și formarea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice

Autoritățile care organizează consultări publice cu copii vor asigura pregătirea și formarea continuă a persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice prin asigurarea accesului persoanei la cursuri/ateliere, inclusiv online, care să conțină informații cu privire la cel puțin următoarele teme de interes/module:

a) rolul participării copiilor în procesele decizionale ale autorităților publice;

b) rolul consultărilor publice la care participă și copiii în dezvoltarea de politici publice care vizează copiii;

c) informații cu privire la cadrul legal privind drepturile copilului, inclusiv dreptul la participare;

d) informații cu privire la principii, metode și tehnici de facilitare a dialogului cu copiii, cu precădere metode interactive;

e) informații cu privire la metode și platforme de consultare, cu precădere cele online;

f) informații cu privire la modalități de gestionare a conflictelor și crearea unui mediu sigur și deschis pentru copiii participanți;

g) aplicarea practică a metodelor de gestionare a eventualelor situații dificile identificate în timpul consultărilor publice la care participă copiii.

CAPITOLUL V

Indicatori de performanță cu privire la activitatea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice

Autoritățile organizatoare analizează indicatorii de performanță cu privire la activitatea persoanelor responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor în procesele decizionale, în vederea îmbunătățirii procesului de participare, fiind esențiali pentru evaluarea eficienței și calității activităților desfășurate.

În acest sens se iau în considerare cel puțin următorii indicatori de performanță cu privire la activitatea persoanei responsabile:

a) cu privire la participarea copiilor se iau în considerare următorii indicatori:

— numărul copiilor implicați în etapele consultării, respectiv etapa de organizare a consultării, etapa de derulare a consultării și etapa de evaluare postconsultare;

— diversitatea grupurilor de copii care au participat (numărul copiilor participanți la activitate, în funcție de vârste, medii culturale, socioeconomice, dizabilități etc.);

— gradul de implicare a copiilor — interacțiunea copiilor prin exprimarea opiniilor sau formularea de contribuții, numărul propunerilor sau recomandărilor formulate de copii;

b) cu privire la impactul propunerilor sau recomandărilor copiilor participanți vor fi avuți în vedere următorii indicatori:

— procentul propunerilor sau recomandărilor exprimate de copii care sunt reflectate integral sau parțial în documentele care au fost supuse consultării cu copiii;

— publicarea într-un termen de maximum 60 de zile de la data la care a avut loc activitatea de consultare cu copiii a concluziilor activităților de consultare pe site-ul autorității organizatoare, inclusiv într-un format accesibil copiilor;

c) cu privire la organizarea logistică a activității de consultare publică vor fi avuți în vedere următorii indicatori:

— includerea copiilor în toate etapele, de la etapa demarării procesului de organizare a activităților de consultare cu copiii și până la evaluarea postconsultare;

— încadrarea în termenele și temele consultării;

— utilizarea eficientă a resurselor puse la dispoziție pentru organizarea consultării;

— numărul de întâlniri și/sau de acorduri de colaborare încheiate de către autoritatea organizatoare cu alte instituții și organizații din domeniu pentru organizarea consultării;

— procentul copiilor care evaluează pozitiv calitatea consultării, măsurată printr-un chestionar de satisfacție.

AT R I B U Ţ I I L E
persoanei responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor
la consultările publice

Documentul prin care se realizează desemnarea persoanei responsabile de realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice va conţine cel puţin următoarele informaţii ce vizează în mod direct activitatea acesteia:

1. Responsabilităţi principale în cadrul interacţiunilor cu copiii participanţi, respectiv:

- a) asigurarea incluziunii tuturor copiilor în cadrul consultării;
- b) elaborarea agendei evenimentului, precum şi a modului de desfăşurare a activităţilor, astfel încât să se abordeze politicile publice şi temele de interes pentru copii care au impact asupra vieţii lor;
- c) colaborarea cu unităţile de învăţământ preuniversitar, organizaţiile societăţii civile, inclusiv cele pentru copii şi tineret, cu organizaţii internaţionale şi alte entităţi relevante pentru a identifica şi încuraja participarea unui spectru larg de copii, inclusiv, dar fără a se limita la, copii din medii defavorizate, copii cu dizabilităţi sau care aparţin minorităţilor naţionale;
- d) asigurarea unui cadru sigur şi confortabil, accesibil, incluziv şi adaptat vârstei, nevoilor şi gradului de înţelegere a copiilor, pentru a le permite acestora să îşi exprime opiniile cu privire la tema/temele consultării publice;
- e) asigurarea unor abordări corespunzătoare din partea celorlalţi participanţi în relaţie cu copiii prezenţi la consultarea publică;
- f) asigurarea respectării confidenţialităţii şi autonomiei copiilor;
- g) asigurarea unui sistem de colectare a feedbackului, pentru ca participanţii să exprime modul în care au perceput participarea şi relevanţa contribuţiei lor;
- h) asigurarea oferirii de informaţii copiilor, ulterior finalizării consultării, cu privire la modul în care a fost apreciată şi integrată contribuţia lor.

2. În situaţia în care persoana responsabilă cu realizarea procesului de participare a copiilor la consultările publice este desemnată şi facilitator în cadrul evenimentului, persoana respectivă va avea şi următoarele responsabilităţi:

- a) asigurarea pregătirii pentru facilitarea eficientă a metodelor de consultare selectate:
 - (i) înainte de consultare, discută cu organizatorul despre rolurile şi aşteptările urmărite;
 - (ii) adaptează formatul şi metodele de consultare la contextul local şi la nevoile şi interesele specifice ale copiilor;
 - (iii) atribuie sarcini în rândul cofacilitatorilor;
 - (iv) sprijină facilitatorii din rândul tinerilor/copiilor;
 - (v) se asigură că toate scopurile de consultare sunt transparente şi sunt disponibile materiale de informare relevante;
- b) ajută la crearea unui mediu favorabil şi sigur în care copiii, inclusiv cei mai timizi sau mai vulnerabili, îşi pot exprima liber şi în siguranţă opiniile, fără să fie generate situaţii de discriminare:
 - (i) comunică agenda consultării;
 - (ii) facilitează activităţile într-un limbaj adaptat copiilor, clar, care este uşor de înţeles de toţi şi răspunde întrebărilor primite de la copii;
 - (iii) se informează şi se asigură că toţi copiii participanţi la consultare au suficiente informaţii despre eveniment, despre scopul acestuia şi despre aşteptări realiste cu privire la participarea lor;
 - (iv) explică copiilor opţiunea de a se retrage din eveniment;
 - (v) promovează respectul pentru opiniile fiecărui copil, fără nicio discriminare;
 - (vi) sprijină colaborarea dintre copii, inclusiv în grupuri de lucru;
 - (vii) monitorizează contextul discuţiilor din cadrul consultărilor, inclusiv nepermiţând adresarea de întrebări nepotrivite copiilor sau accesul acestora la informaţii cu conţinut dăunător, pentru care este posibil să nu aibă înţelegerea şi maturitatea necesară pentru a face faţă;
 - (viii) sprijină copiii în formularea de feedback cu privire la procesul şi rezultatele consultării.

GHID METODOLOGIC**pentru raportarea de către autoritățile publice centrale și locale a activităților de consultare cu copiii****CAPITOLUL I****Introducere**

Prezentul ghid prezintă metodologia de urmat de către administrația publică centrală și locală, respectiv Parlament, Administrația Prezidențială, Guvern, consilii județene, instituțiile publice aflate în subordinea sau coordonarea acestora și municipiile reședință de județ, denumite în continuare *autorități*, cu privire la raportarea activităților de consultare cu copiii.

În conformitate cu prevederile art. 4 lit. k) și l) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin *proces decizional* se înțelege procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice centrale și locale, iar prin *consultare* se înțelege colaborarea și comunicarea transparentă în procesul de luare a deciziilor între reprezentanții copiilor și reprezentanții autorităților publice centrale și locale, în ceea ce privește politicile publice cu efect direct asupra lor.

Astfel, ca efect al organizării și desfășurării consultărilor cu copiii, autoritățile au responsabilitatea de a asigura transparența rezultatelor acestor activități.

Se recomandă aplicarea ghidului și pentru desfășurarea altor categorii de activități organizate de alte autorități sau entități publice sau private, în care sunt implicați copiii și care presupun luarea unor decizii privind politici sau măsuri ce vizează în mod direct copiii.

CAPITOLUL II**Conținutul raportării activităților de consultare cu copiii**

Raportarea este structurată în așa fel încât să reflecte în mod transparent procesul și rezultatele consultării.

Autoritățile urmăresc asigurarea respectării tuturor normelor în vigoare cu privire la protecția drepturilor copiilor, confidențialitatea datelor acestora, precum și a prevederilor Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), pe toată perioada, începând cu etapa de planificare a consultării și până după încheierea acesteia, inclusiv în faza de raportare.

Raportările vor conține cel puțin următoarele informații cu privire la activitatea de consultare (conform modelului din anexa care face parte integrantă din prezentul ghid):

- a) denumirea autorității organizatoare;
- b) denumirea partenerilor participanți alături de autoritatea organizatoare;
- c) informații cu privire la colaborarea cu unitățile de învățământ preuniversitar, organizațiile societății civile, inclusiv

cele pentru copii și tineret, cu organizații internaționale și alte entități relevante pentru a identifica și încuraja participarea unui spectru larg de copii, inclusiv, dar fără a se limita la, copii din medii defavorizate, copii cu dizabilități sau care aparțin minorităților naționale;

d) titlul activității de consultare la care au participat copiii, precum și locul și data desfășurării acesteia;

e) temele de interes abordate și scopul pentru care a fost organizată activitatea;

f) modalitățile utilizate pentru informarea copiilor cu privire la organizarea activității;

g) informații cu privire la selectarea participanților și asigurarea reprezentativității;

h) obiectivele urmărite în cadrul activității de consultare;

i) numărul copiilor participanți, pe categorii de vârstă;

j) descrierea spațiului în care a fost organizată activitatea, din perspectiva principiilor cu privire la un mediu fizic sigur și confortabil, precum și la un mediu emoțional sigur;

k) metodele și materialele utilizate pentru consultarea copiilor;

l) propunerile și recomandările formulate de către copii pentru fiecare temă supusă consultării;

m) concluzii cu privire la impactul opiniilor copiilor asupra temei discutate în cadrul consultării;

n) planul de acțiune cu privire la implementarea concluziilor, deciziile adoptate, măsuri de monitorizare a implementării;

o) informații cu privire la feedbackul către copiii participanți, respectiv informarea acestora cu privire la rezultatele consultării.

CAPITOLUL III**Aducerea la cunoștința publicului a rezultatelor activităților de consultare cu copiii**

Autoritățile care organizează consultările cu copiii vor face publice rezultatele acestor activități prin elaborarea și publicarea rapoartelor pe site-urile proprii, într-un termen de maximum 60 de zile de la data desfășurării activității de consultare cu copiii.

În plus, rapoartele pot fi distribuite prin rețelele sociale oficiale, în presa locală, prin materiale tipărite sau în cadrul unor evenimente publice.

Pentru a ajunge la un public cât mai larg se recomandă ca rapoartele să fie transmise spre informarea copiilor și prin intermediul unităților de învățământ (gimnaziu și liceu), precum și prin alte instituții și organizații.

Este important ca raportarea privind organizarea consultării și concluziile rezultate să fie realizată într-un mod clar, accesibil și transparent, astfel încât copiii și comunitatea din care fac parte să poată vedea impactul participării lor.

R A P O R T

cu privire la organizarea și desfășurarea consultărilor cu copiii

Din data de¹:

I. Denumirea autorității organizatoare:

II. Denumirea partenerilor participanți alături de autoritatea organizatoare:

III. Informații cu privire la colaborarea cu unitățile de învățământ preuniversitar, organizațiile societății civile, inclusiv cele pentru copii și tineret, cu organizații internaționale și alte entități relevante pentru a identifica și încuraja participarea unui spectru larg de copii, inclusiv, dar fără a se limita la, copii din medii defavorizate, copii cu dizabilități sau care aparțin minorităților naționale:

IV. Titlul activității de consultare la care au participat copiii, locul și data organizării:

V. Informații cu privire la temele de interes abordate și scopul pentru care a fost organizată consultarea:

VI. Informații cu privire la modalitățile utilizate pentru informarea copiilor cu privire la organizarea activității (radio; TV; online; informare prin intermediul unităților școlare și/sau unităților administrativ-teritoriale etc.):

VII. Modul de selecție a participanților și modalitățile de asigurare a reprezentativității*:

* Se selectează una sau mai multe modalități, după caz.

☐ nominalizarea copiilor prin intermediul instituțiilor de învățământ și/sau consiliilor elevilor;

☐ nominalizarea copiilor prin intermediul furnizorilor de servicii sociale destinate copiilor;

☐ nominalizarea copiilor prin organizații neguvernamentale, inclusiv organizații internaționale;

☐ apelul public pentru înscriere — anunțarea consultării în mod transparent și posibilitatea înscrierii voluntare;

☐ sondaje și chestionare — identificarea grupurilor relevante pe baza unui chestionar distribuit în școli și comunități;

☐ selecție aleatorie, dar echilibrată — alegerea unui număr reprezentativ de copii din diferite medii sociale și geografice.

VIII. Obiectivele urmărite în cadrul activității de consultare

Obiective generale*

* Se selectează unul sau mai multe obiective generale, după caz.

☐ îmbunătățirea politicilor publice prin includerea perspectivei copiilor;

☐ creșterea gradului de implicare civică a copiilor în comunitate;

☐ promovarea drepturilor copilului și a principiului participării active.

Obiective specifice*

* Se selectează unul sau mai multe obiective specifice, după caz.

☐ identificarea problemelor cu care se confruntă copiii într-un anumit domeniu (de exemplu: educație, sănătate, siguranță publică);

☐ colectarea de propuneri pentru îmbunătățirea/modificarea/adaptarea politicilor și serviciilor publice care vizează copiii;

☐ evaluarea impactului unor politici existente din perspectiva copiilor;

☐ facilitarea dialogului direct dintre copii și factorii de decizie.

IX. Numărul copiilor participanți, pe categorii de vârstă*

* Se selectează una sau mai multe categorii, după caz.

☐ Copii cu vârsta de până la 16 ani

☐ Copii cu vârsta 16 ani-17 ani

X. Descrierea spațiului în care a fost organizată activitatea, din perspectiva principiilor cu privire la un mediu fizic sigur și confortabil, precum și la un mediu emoțional sigur²

XI. Informații cu privire la metodele și materialele utilizate pentru consultarea copiilor³

XII. Informații cu privire la propunerile și recomandările formulate de către copii pentru fiecare temă dispusă consultării

XIII. Concluzii cu privire la impactul opiniilor copiilor asupra temei de interes abordate în cadrul activității de consultare:

XIV. Informații referitoare la Planul de acțiune al autorității cu privire la implementarea concluziilor, deciziile adoptate, măsuri de monitorizare a implementării:

XV. Modul în care a fost transmis feedback către copiii participanți, respectiv informarea acestora cu privire la rezultatele consultării*

* Se selectează unul sau mai multe moduri, după caz.

☐ media: radio/TV;

☐ site-uri web (detaliați):

☐ rețele sociale:

☐ materiale vizuale: ☐ pliant ilustrat; ☐ un videoclip explicativ; ☐ altele (detaliați):

Raportul trebuie să includă o secțiune redactată într-un limbaj ușor de înțeles pentru copiii care au participat la consultare. Această secțiune explică modul în care propunerile și recomandările lor au fost luate în considerare în cadrul consultării.

¹ Autoritățile organizatoare vor realiza și vor publica raportările într-un termen de maximum 60 de zile de la data la care a avut loc activitatea de consultare cu copii.

² În conformitate cu prevederile de la capitolul IV — Metodologia consultărilor din anexa nr. 1 la ordin — Ghidul privind organizarea și desfășurarea consultărilor cu copiii de către autoritățile publice centrale și locale.

³ *Idem* ².